

NOTITIE

Datum: 10 juni 2016

Betreft: weigeren dan wel beëindigen inschrijving student

Aanleiding

Een bezwarenprocedure van een student van wie de inschrijving vanwege ernstige fraude bij een opleiding door het CvB, op voorstel van de examencommissie, beëindigd werd op basis van artikel 7.12b, tweede lid van de WHW was aanleiding voor de vraag in hoeverre in zo'n situatie een verzoek om inschrijving van betrokkene voor een andere opleiding aan de EUR zou kunnen worden geweigerd. Welke juridische mogelijkheden zijn beschikbaar voor het weigeren en beëindigen van een inschrijving.

Inschrijving

Voor inschrijving voor een opleiding is op basis van artikel 7.24, eerste lid e.v. WHW (vooropleidingseisen en toelatingseisen) vooraleerst een voor de toelating tot de opleiding rechtsgeldig diploma nodig. Wanneer de kandidaat niet beschikt over het juiste diploma voor toelating tot de opleiding kan de inschrijving worden geweigerd. Overigens als een student niet voldoet aan de vooropleidingseisen kan inschrijving alsnog plaatsvinden via de colloquium doctum regeling.

Aan het wettelijk stelsel is inherent dat de instelling een bevoegdheid toekomt om een voorlopige inschrijving ongedaan te maken indien achteraf blijkt dat deze ten onrechte heeft plaatsgevonden. De instelling kan dan alsnog overgaan tot het weigeren van de inschrijving (en invorderen van een mogelijk al verstrekte collegekaart en onder vergoeding van eventueel reeds betaald collegegeld).

Voorts zal de student dienen te voldoen aan de overige voorwaarden voor inschrijving, zoals neergelegd in artikel 7.37 WHW (overleggen van bewijs dat het verschuldigde collegegeld is of wordt voldaan).

Wanneer de student heeft voldaan aan de vereisten voor inschrijving heeft de instelling in beginsel geen grond de inschrijving te weigeren, tenzij er een wettelijke grond is voor (tussentijdse) beëindiging dan wel weigering.

Gronden voor het weigeren en beëindigen van een inschrijving.

Onderstaand worden de wettelijke gronden voor het uitsluiten van de opleiding resp. voor het ontzeggen van de toegang tot de EUR beknopt beschreven. Tot slot de wettelijke gronden voor het eenzijdig beëindigen dan wel weigeren van een inschrijving voor iedere opleiding.

Uitsluiten van de opleiding vanwege een negatief bsa (art. 7.8b WHW)

Uiterlijk aan het eind van het eerste jaar brengt de decaan aan de student aan de hand van de, vooraf bekend gemaakte, bsa-norm advies uit over het al dan niet voortzetten van desbetreffende opleiding. Deze bevoegdheid is in de praktijk vaak gemandateerd aan de voorzitter van de examencommissie. De wet biedt de mogelijkheid aan het advies een afwijzing te verbinden (art. 7.8b, vijfde lid WHW). Gedurende de termijn waarbinnen een negatief bsa van kracht is (bij de EUR drie jaar) wordt een eventuele inschrijving voor desbetreffende opleiding van rechtswege beëindigd.

Uitsluiten van de opleiding vanwege een iudicium abeundi (art. 7.42a WHW)

Een aantal jaren terug deed zich een geval voor waarbij een student werd uitgesloten van een opleiding zonder dat op voorhand kon worden gezegd dat de wet daarvoor een juridische grondslag bood. Deze zaak had betrekking op de weigering van het CvB van de Universiteit Leiden die weigerde een student in te schrijven voor een studie Pedagogische wetenschappen vanwege het feit dat deze student publiekelijk te kennen had gegeven dat hij pedofiel was. In het beroep dat de student bij het CBHO had aangespannen tegen de afwijzing van het inschrijvingsverzoek stelde het CBHO het instellingsbestuur in het gelijk. Kort samengevat oordeelde het CBHO dat de inschrijving van een student *onder bijzondere voorwaarden om dringende redenen* kan worden geweigerd, ook indien aan de in 7.37, eerste lid WHW en overige toelatingsbepalingen is voldaan. Deze belangrijke uitspraak van het CBHO betekende dat een instellingsbestuur bij toelating niet tot het onmogelijke is gehouden.

Mede in reactie op de hierboven aangeduide zaak werd de WHW gewijzigd in die zin dat in de wet de mogelijkheid van een iudicium abeundi werd opgenomen (art. 7.42a WHW). Het instellingsbestuur kan na advies van de examencommissie of de decaan de inschrijving van een student voor een opleiding beëindigen dan wel weigeren, als die student door zijn gedragingen of uitlatingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een of meer beroepen waartoe de opleiding hem opleidt. De wet bepaalt dat een dergelijk besluit een zorgvuldige afweging van de betrokken belangen vereist. Zo moet worden gemotiveerd waarom aan de belangen van de student geen doorslaggevend gewicht dient toe te komen. Het gaat om een uiterste middel. Van belang is dat het gaat om gedragingen en uitlatingen die in de context van het beroep ontoelaatbaar zijn en die bij de beroepsuitoefening een gevaar of bedreiging vormen voor andere betrokkenen. Er dient sprake te zijn van een zodanige persoonlijke gesteldheid van de student dat naar redelijkheid voor schadelijke gevolgen moet worden gevreesd voor de maatschappelijke positie van de beroepsopleiding en de instelling en voor de belangen van de leden van de samenleving als geheel.

Het onvoldoende functioneren op een bepaald gebied is niet voldoende voor een iudicium abeundi. Dat kan in het reguliere onderwijsprogramma worden getoetst en als dat onderdeel niet met een voldoende wordt afgesloten zal betrokkene -als dat een verplicht studieonderdeel is- de opleiding niet kunnen afronden met een diploma.

Uitsluiten van de opleiding vanwege ernstige fraude (art. 7.12b, tweede lid WHW)

In geval van fraude is de examencommissie bevoegd een sanctie op te leggen. Deze kunnen uiteenlopen van een waarschuwing tot het ontnemen van het recht om één of meer tentamens of examens af te leggen gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar.

Sinds enige jaren maakt de wet het mogelijk dat in geval van ernstige fraude het CvB de inschrijving van de student voor de opleiding definitief kan beëindigen. De examencommissie van de opleiding doet daartoe een voorstel aan het CvB. Inmiddels is er enige jurisprudentie van het CBHO waaruit naar voren komt c.q. lijkt te komen dat van de bevoegdheid van het CvB om de inschrijving voor de opleiding definitief te beëindigen slechts bij uitzondering gebruik mag worden gemaakt (o.a. CBHO 5 januari 2015 nr. 2014/096). In genoemde uitspraak oordeelt het CBHO dat bij fraude in beginsel moet worden volstaan met het nemen van maatregelen waartoe de examencommissie zelfstandig kan besluiten. Wat onder ernstige fraude wordt verstaan is niet nader gedefinieerd. Zo was het CBHO in genoemde uitspraak van oordeel dat recidive op zichzelf geen reden is om fraude, die op zichzelf niet ernstig is, alsdan als ernstig aan te merken, maar kan wel gevolg hebben voor de zwaarte van de sanctie van de examencommissie. Ook de omstandigheid dat fraude werd gepleegd in het eindwerkstuk van een bacheloropleiding is op zichzelf niet van betekenis voor de vraag of sprake is van ernstige fraude, aldus het CBHO.

Bij beëindiging van de inschrijving op grond van ernstige fraude (artikel 7.12b, tweede lid WHW) gaat het om beëindiging van de inschrijving voor 'de opleiding'. Een verzoek om inschrijving geldt voor 'een opleiding'. De wet geeft geen bevoegdheid (althans lijkt die niet te geven; er is hieromtrent geen jurisprudentie voorhanden) om na beëindiging van de inschrijving 'voor de opleiding' een verzoek om inschrijving voor een andere opleiding op genoemde grond te weigeren. Dat laat uiteraard onverlet dat een van de andere weigeringsgronden wel van toepassing kan zijn.

Ontzegging toegang vanwege overtreding huisregels en ordemaatregelen (art. 7.57 h, tweede lid WHW)

De overtreder van de huisregels en ordemaatregelen die zijn vastgesteld voor de goede gang van zaken in de gebouwen en op de terreinen van de instelling kan de toegang tot die gebouwen en terreinen geheel of gedeeltelijk voor de tijd van maximaal een jaar worden ontzegd, of zijn inschrijving kan gedurende eenzelfde periode worden beëindigd (art. 7.57h, eerste lid WHW). Dat is een bevoegdheid van het CvB. Een decaan kan indien gewenst aan een student een toegangsverbod voor maximaal 10 dagen opleggen, en vervolgens aan het CvB voorstellen het toegangsverbod te verlengen voor ten hoogste een jaar.

Als de student ernstige overlast binnen de gebouwen en terreinen heeft veroorzaakt en deze overlast ook na aanmaning niet heeft gestaakt, kan het CvB die student de toegang tot de instelling definitief ontzeggen of zijn inschrijving beëindigen (art. 7.57h, tweede lid WHW).

Van artikel 7.57h moet worden onderscheiden de beheersbevoegdheid ex artikel 9.2 WHW. Deze laatste biedt de grondslag voor de bevoegdheid van het CvB om regels te stellen en te handhaven ten aanzien van bezoekers (zijnde 'derden', niet ingeschreven als student) die voor overlast zorgen. (Voor de bijzondere instellingen berust bedoelde bevoegdheid op het privaatrechtelijk eigenaarschap).

Eenzijdig beëindigen dan wel weigeren van iedere opleiding

De wet biedt in de volgende gevallen aan het CvB de bevoegdheid om de inschrijving eenzijdig te beëindigen dan wel inschrijving te weigeren voor iedere opleiding:

- Wanbetaling (art. 7.42, tweede lid WHW)
- Een inschrijving die niet in overeenstemming met de eisen inzake nationaliteit of woonplaats heeft plaatsgevonden (art. 7.32, zesde lid WHW)

En voor de bijzondere instellingen komt daar nog bij:

- het niet-respecteren van de grondslag van de bijzondere instelling dan wel het maken van misbruik van de inschrijving bij een bijzondere instelling (art. 7.37, vierde en vijfde lid WHW).